

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu kobotu w Šmolerjez knihcizischczerńi w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacć

3. njedžela po swjatej Trojizy.

Sezenje kwj. Marka I, 15: „czinjeze pokutu a wěrcze ewangelionej.“

„Anježe, ja czerpju, polož mi“, tak nětko se Jesajašom sdychnyć chzemy. Kať tola czerpimy pschi huchocze, so plody škoduja. Wšeho rosczešche na rjanu nadžiju a my so na tym swjebelichmy, hdžež dobre žně trjebamy, so bychmy pschětrali. A nětko džěń wote dnja kłónczko pali a spali plody. Hacz nježimy so doseć k Bohu modlili? Hacz njerěkasche pschezo: „džěłajcze jeno“, a to spěwanje k Bohu bu bóle na boť stajene? Njeje dha na Božim žohnowanju wšchitko ležane? Njeha nam to Bóh sažo sjewicž? Dha sdychnimy jeno k njemu: „Anježe, ja czerpju, polož mi.“ A hdžž žh ty to pschezo cziniť, wostań pschi tym. W prawej šchtundze pschidže pomoz. Hdžež Bóh jeno myhke teho mēra ma, a ženje myhke teho njesboža, chze tež jow nasche najšěpsche, nasche duchowne sbože. A k temu ta wójniska miša. Czerpjenje naschich wojakow dže dale, a my czerpimy domach. Wjese džěłať, wjese kysow, pschezo nowe Božemje prajenje, hdžež w tutych dnjach sažo wjese młodnych žhnow lubych starschich wopuschczi a do wojeřskeje žkuzby jastupi. Hdž dha smēje kónz tuto czerpjenje? Njeje dha žadny Bóh w njebjekach, kiž modlitwy klyhchi? Hdže je Boža lubosć, hdžž tať wjese srudobny dopuschczi? Jow tež rěka: sdychnyć, dale so k njemu wołacž. Niz nascha móz, niz nasche džělo dobnyć njemóže, ale jeho móz. Jow tež rěka: cžakacž na pomoz teho Anješa. Tež jow ma žwoje hnadne wotmyhjenje, pokutu a wěru šbudžicž. Dha polěpschej žiwjenje a wołaj so k njemu dale, a ty tež kobotu, ty młody: „Anježe, ja czerpju, polož mi“, a w prawej šchtundze naž wušklyhchi. Niz wjazh a žaneje šchtundy dlēje njebudžemy trjebacž czerpicž, hacž wón to chze a sa dobre ma. My cžinimy to žwoje a wón žno potom tež to žwoje

czini. Na to so spuschećecž chzemy. Šchtož Bohu wšchón so do-wěri, Bóh teho hnidny njepuschczi. Nježh to žno tež nashonit? Bichi czerpjenju pomit tež na Božu dobrotu. Czerpjenje mohlo hšchcze wjese wjetšche hycž, kaž tu je. Wu tutym lēcze, hdžež je so 400 lēt po wobnowjenju zyrkwoje minylo, spominamy tež na to, kať je pod bludom a wopacžnej wucžbje, kotraž njebē wjazh k Božim kłowom psches-jena, czerpicž mēla. Pucž k mērej k Bohom psches pokutu a wěru do Jesom Šhrysta bēšche njesnaty. Tať někotry je sdychnyl: „Anježe, ja czerpju, polož mi; pokaž nam jažo pucž k sbožu. Njes nimi bē tež Luther. Bóh je jeho wušklyhchal a jeho sežiniť žwój grat. Šchtož je Luther wěrit a wucžil, bē po Božim kłowje, to je cžiniť wodženy wot Božeho Duchu. A žwoje wěrywusnacze je nam napikať. My džęnka na tajke spominamy; je to tamne, kotrež je 25. junija 1530 w měsčje Augsburgu psched kžęzorom a druhimi prjódčezitať. Jow wožebje wupraji, so je Jesuž Šhrystuž jenicžki žrědnik a pomoznik k mērej k Bohom a so sa cžłowjeka placzi: cžer sa nim a cžin pokutu. So bychmy to džęnka a w tutym lēcze sažo wopomnili a so tať stajili na Lutherowe wěrywusnacza. To wšchal je trēbne. Cžłowjek njemóže wěricž, šchtož wón chze, ale šchtož je jemu Bóh sjewil. A sa naž lutherškich kšchescžijanow rěka, k Lutherom wěricž a wusnacž. Sewať nascha lutherška zyrkej rospada.

Duž, luthersžy kšchescženjo: „czinjeze pokutu a wěrcze ewangelionej.“

1. Wěrcze ewangelionej. Tón grunt, na kotrymž kšchescžijan-šta zyrkej steji, je wšchal tež grunt sboža sa kóždeho wožebje, sa tebje a sa miže. Abó njetrjebamy sa nasche žiwjenje grunta, kotryž je nam wěšty, prawy pschi wšchej hubjenosćzi, nush a žnjereczi, tiž mi weczuje wostańje, hdžž wšchitko drube žahinjež

Daj, my jón trjebamy. Pšchetož čłowſke myſle a mēnjenja ſo pšchemēnja a ſacziſnjenja bōrſy jaſo, ſchtož ſu prjedy ſa wērnosež wudale. Hdže turōn grunt namafamy? Hdže ſu jón wōtzojo reformazije, woſebje Luther namafali? Hdž je ſchto ſ Pawo- lom ſ wutrobnyh nashonjenjow wuſnacž mohł: „Zadny drugi grunt nichio njemōže jałožicz, khiba tōn, kiž je jałoženy, ketryž je Jeſuſ Chryſtuſ“, dha je to Luther jamohł. Chryſtuſ bē grunt jeho wēry, žiwjenja, ſkuttowanja, Chryſtuſ, Boži Syn; nam wopiſany w ſeženjach, pſchpowjedany wot japoſchtołow, Chry- ſtuſ, tōn ſlubjeny Mēſiaſ, kiž „kiž je nam ježinjeny wot Boha k mudroſeži a k prawdoſeži a k ſwjeczenju a k wumōženju“. Jeho bēſhe w ſwjatym piſmje namafal. Jeho, kiž bē bōle na bof ſtajeny, chzysche ſwojemu ludu jaſo pšched woczi ſtaciež a wēru do njeho jaſo do naſcheho jeniežkeho křēdnika a ſarēčnuka ſboža do wutrobow pldžicz. Še tenut pšcheloži tež bibliju do nēmſkeje rēče a kaſ džakowni ſuny, ſo my ju tež mamy w naſchej lubej ſerbiſkej rēči, je mōžemy ſami čitacž wo kraſnoſeži a ſbožu w Jeſuſu Chryſtuſu. Kaſ mōže ſchto teho dla Luthera, tuteho wulkeho ſwēdka teho Šbōžnika, jeho njeſchecžela njenowacž a prajicz, ſo je jeno wſcho w zyrkwi ſkaſyl a lud ſamjedł? Kaſ mōže hida taſ pšchecžiwō wērnoseži naſtupicz? Kaſ to boli. Ale my tež žarujemy a čerpiny, hdž wjele lutherſkich ſchecžijanow widžimy, kiž wjazy w Lutherowej wērje njeſteja a ſ zyla wiſchu wēru ſacziſnjenja. Šsu paſ to hiſheže lutherſžy ſchecžijenjo, kotrymž je tōn ſchizowany a ta powjeſež wo nim jeno pohōr- ſchenje a huposež? Šchto chzemy my činič? Ach wy ſchecžije- jenjo wſchitžy, kiž w tej a drugej wērje na gruncze japoſchtoſkeje wēry ſtejicze, džeržicze hromadže w bratrowskej luboſeži; wy jedyn drugeho trjebacze, hdž budže njewēra ſwoje wojowanje pšheciwō wērje hiſheže bōle japočecž. Wy lutherſžy ſchecžijenjo paſ ſlu- biny, ſo my woſtanjemy na tym gruncze, kotryž je Bōh ſam połožił a pſchi tym ſlowje, kotrež bē naſchim Wōtžam wōz a ſwētko a je naſch lud wobſbožił, taſ ſo Chryſtuſa wuſnajemy ſa naſcheho Šbōžnika, ewangelijonej, wērimy jaſo ſbōžnychežinjawej mozy. A my ſdychnjemy: Šnježe, polož mi; daj tola, ſo ſo moji wērybratija ſo mnu we wērje jaſo jjednocza. Ši, ty luba ewan- geliſka zyrkej, pytaj tvoje prawe ſbože, wēr ewangelijonej, ſtaj ſo na grunt ſboža, na kotrymž tvoji wōtzojo ſtejachu, kotryž je Jeſuſ Chryſtuſ.

Ale k temu ſluſcha tež pokuta. Teho dla nam dženža hiſheže jaſlineži:

2. Čžinče pokutu. Jenož khorj čłowjek ma žadanje po kfarju. Jenož, ſchtož ſo ponižuje ſa k hudeho hrēſchnika poſnaje, budže ſo ſwjekelicž, ſo ma Šbōžnika a po nim žodacž. Teho dla je tež Luther pokutu žadał, hrēchow poſnacže, roſkacže a želbyeže. Jeho prēnja theſa (kada), kotruž je 31. oktobra 1507 na durje hrodowſkeje zyrkwoje w Wittenbergu pſchibił, rēkaſhe: Hdž naſch Šnjes Chryſtuſ praji: „čžinče pokutu“, chze wōn, ſo by žyle ži- wjenje ſtajna pokuta byla. Ach, hdž by jeno wjaz pokuty, wjaz hrēchowpoſnacža a roſkacža bylo, by ſo wjele wjazy wēry do Chryſtuſa namafalo. 24. junij je džen Jana teho ſchecženika, kiž je Jeſuſkej pueč pſchihotował je ſwojim prēdomanjom: „čžinče pokutu“. Ach, mōj ludo, mōj luby ſchecžijano, ſlych hłōž tuteho muža, ſlych wołanje twojeho Boha w tutej wōjnje a tutym ſrudnym čaſu, ſo by pokutu čžinił. Prawa pokuta ma paſ tež w ſebi wrōčenje k Bohu, wobnowjenje žiwjenja, ſo jo wjedžežy w prawdoſeži a ſwjatoseži. A kaſ je Luther runje tuto wuſwjeczenje ſebi žadał. Kaſ je ſtarſchim a džecžom, wyſchnoſeži a poddanym, buram a čželedži to na wutrobu kladł a jich k temu w liſtach napominał. To je haſle prava pokuta a wēra, hdž je pldna w dobrych ſkuttach, kotrež jaſo džakny wopor pſchinježe. Šlowe Bohu ſpodobaze žiwjenje chzysche Luther w ſwojim ludu ſbudžicz; ſ wobnowjenjom zyrkwoje tež žyle ſchecžijanſtowo wob-

nowicz. To je ſo jemu tež peradžiko. Škēla duchowneho žiwjenja je ſ reformaziju naſtala, kotraž je wſchudžom, ſchtož wēdomoſež, kuniſhty, ſchule, wyſchnoſež naſtupi, žohnowanje pſchinjeſka. Woſebje paſ naſta pſchivobroczenje k Bohu. A hdžež je žive ewangeliſke ſchecžijanſtowo, tam je tež prawdoſež, woporliwoſež, ſwērnosež w domje a powoľanju, w gmejnje a kraju. A te wulke ſkutki naſcheho luda w tutej wōjnje ſu tež pld reformazije. Hdž by jeno wſchudžom žive ewangeliſke ſchecžijanſtowo bylo, ach kaſ by je wſchēm hiſheže wjele lēpje ſtejalo, kaſ by ſo ſhubila wſcha hroſnoſež, ſebicnoſež, gramnoſež, nječžitoſež, ſchtož nētko k wul- kenu wobžarowanju pola wſchellich ewangeliſkich widžecž dyrbinu. Kaſ je teho dla dženžniſke napominanje taſ trēbne: „čžinče pokutu.“ Pomhaježe twaricž naſchu zyrkej, ſo je ſwiate mēſto, hdžež Bohu ſluža a lubuja bratrow. Natwaricže ſo paſ tež ſami na gruncze naſcheje wēry, ſo ježe duchowny dom, a žyle žiwjenje roſmna Boža ſlužba. Taſ najlēpje naſchu zyrkej ſakitamy. Ewangeliſki ſchecžijan dyrbi ſ ſchecžijanom byč, wēricž, ale tež ſwoju wēru pſchicž, ſ dobrymi ſkuttami, niž, ſo by ſ tym žebi ſbōžnoſež warbowal, nē, tu ma pšches wēru do Jeſom Chryſta w Božej huadže, ale ſo by pokajał, ſo ma wēru a je džakowny ja Božu huadu. Šjechamy tajžy ewangeliſžy ſchecžijenjo, byč? Šjechamy žebi to dženža a lēpja prjōdkwacž? Bōh žohnuj naž k temu k ſbožu naſcheje zyrkwoje a naſcheho luda, a k ſbōžnoſeži naſcheje duſhe.

Wiſchal ty ſy hižo ſapalił
Tvoj woheń w naſchim kraju;
Dha daj, ſo by wſchēch jahorił,
Šo byli w twojim raju
Wy twojoh' ſlowa prēdarjo
A w ſkuttach tvoji ſwēdtojo.
To daj nam Jeſu! Šamjen.

S. w M.

Šbērluſch rožžohnowanja ſe ſwonami.

Hłōž: Škēłt dobru nōz ja dawam.

Dženž klineži naſchich ſwonow
Nam ſbērluſch poſledni,
Kiž wothłōž naſchich honow
A duſchoro wobudži.
Dha na nje hladacž dženy
A nutruje peſtuchacž
A na to kēžbujemy,
Šchto chzedža ſaſpēwacž:

Nam Wōtža luboſež, radu
Šodownje ſpēwaja,
Šutrownu ſwētkoſež, huadu
Pšches Jeſom Chryſtuſa,
A doſtatk Duha ſwjatoh'
Šar drohi ſwjatowny.
Čžecž, džak a ſhwalbu ja to
Budž ſwiatej Trojizy!

Wot žohnowaných čaſow
A wjeſ'lapoſknych žnjow,
Wot lubhch čžeknych kwaſow,
A ſrudnych pohrjebow;
Wot wōjnſkej' wobēžežnoſeže,
A kraſnych mērných dnjow,
Wot ſwiatej' wjeſkoleſeže,
A wjele ſtyknoſežow;

Wot našich berbskich wótzow
 A morwých pscheczelow,
 Njich šwěry, hylšow, prózow
 A hylnych modlitwow.
 Nam dženska powjedaju, —
 A bórny woněmja, —
 S poslednim šwifom praja:
 Čžešć Bohu bjes kónza!

Nětk j wěže dele wjate
 Esó na pucz powadža,
 Do druhoh' stwara late
 Nam njesy schituja
 A statof, lud, kraj wótzny
 A našich žiwjenje;
 O Božo Knježe móžny,
 To pomhaj po hnadže!

Budž khwalba, Knježe, tebi,
 So žy naš powelaf
 Pšes tele šwony t žebi
 A wulzy žohnowaf!
 Twój hlóš žny šafšycheli
 W jich rjajny šwonjenju
 A trošcht, móž, radošć měli
 Sa pucz a wutrobu!

Sdžerž hlóš nam Twójoh' šłowa,
 Šdžž wone woněmja,
 To wostan hacž do rowa
 Móž našcha, radošć wscha.
 Se šwonami, — bjes šwonow, —
 Wjedž Ty naš šemštu čžět
 Šacž tam do wěžnych honow;
 Daj, Knježe, nam Twój měř!

Jan Wařtař.

X.

Wunoschf Lutheroweho puczowanja do Roma.

Bo wóšomnaczenjedželskim puczowanju šo Luther w spo-
 czatku mačho róžka 1512 s Roma jako do Witenberga wróčeji.
 Na dalokim puczú bě wjele krajinow widžaf, mnohe žiwjenje
 wobkedžbowaf a wschelake mēnjenja šlyšchaf. Wěšće je to, šchtož
 je duzy nashonif s wulkim dobytkom ša njeho bylo. Tola niz
 hnydom. Wón njebě puczowaf po našim čžařu, kiž hory,
 dohy a hospody pschehanja abo kiž w zusbje něšchto kedžbliwje
 studuje, ale mnich, kotrehož dušcha je w klóšchtrje
 šchěšć lět dołho hnadneho Boha pytała a jeho
 nješpokojena hiščeže pyta. Šchtož w klóšchtrje dostaf
 njeje, to myšli w Romje namafacž, a kaž kóždy pytař jeno
 pschipóda wobkedžbuje, šchtož jeho šańcž nima, taf Lutherej
 tež mało plačži, šchtož Božu šlužbu na šwjatych městach, wot
 šwjeczenych měšchnikow dokonjanu, njenařtupa.

Jeno krótko na lud a šfót w Schwizy a na wolijowe šchtony
 w Italskej šponni, w Romje drje wulkotnošć šastarskich twarow
 wobdžywa, ale wo krařnych wuměštskich džělach twarža a řěšbarja
 Michelangela a molerja Rafaela, kotrež druhy lěta dołho studuja,
 wón mjelči. Na wobrašy w zřkwi šwj. Marje je hněwny,
 wone wschaf tež pohaniškich bohow pschedřtajachu.

Kedžbliwjšchi je na italski lud. Myšli, šo budže wěšće
 pobožny, dokelž bliže šwj. Romej bydli. Wón drje jón štróšnišchi
 hacž němški namafa, ale taf lešćiwny a jebawy, šo šo jedyn druge-

mu njedowěri. S hordym šazpicžowu tant na zusbch, wošebje na
 Němžow hladaju, čžerja mateje wěžy dla wulku haru, šu wje-
 čžiwu a pschimaju šamo w Božim domje ša nóž.

Šušto pola bratrow w klóšchtrje hospoduja. Čži budža jemu
 wěšće t Božej hnadže radu wjedžecž. Tola žadny jeho žedjenje
 njerosymu. Mało je s nimi špokojom. Šižo jich šacžanřka řecž
 pscheradži, šo šu šo w njej mało prózowali. Prózu wschaf s žyfa
 njelubuja, radřcho derje ředža a pija. Njich poštny wobjed je
 lešřchi hacž němřka wulka hořčina. W jemy klóšchtrje, hdžčž
 mnicham teho dla porokuje, bychu jeho nabili, njeby-li řucže
 čžeknyř. Šswoje modlitwy jara šhwatniwje špěwaju a šamol-
 wjeja šo s tym, šo „šwjaty Duch je wschaf řuřymu a čžert tola
 čžeknje.“

Tež w romškich zřkwiach na štronje měšchnikow, kiž tam
 Božu mišchu džerža, Luther hnadneho Boha pyta. Wón s nimi
 na woltarju čžita. Na kóžde šłowo ewangelija a modlitwy ředž-
 buje, teho dla s měšchnikami šobu njepřchidže. Duž jeho poho-
 njuja: „Šhwataj, šhwataj, pschezo dale!“ Nutřnošće mjes pschi-
 tonymu njewidži. W druhim čžařu šu řjane zřkwije prošdne.
 Šamžowu dwórni še měšchnikam šmēja, dokelž šu jich pschi
 Božim bliđže prajicž šlyšcheli: „Ty šy šhlěb a wostanješch šhlěb,
 ty šy wino a wostanješch wino.“ Kaž jich šłowa, taf šu tež jich
 škutki njepřchecžijanske, haj njepóžčiwne. Šchtož pak tajke šadžer-
 ženje wobžaruje, wo tym w měšće praja, šo je dohry řchecžijan,
 džerža jeho pak ša dohřeho šlasna. Bychu měšchnizy Luthera ša
 lešřcheho měli, řchžyl-li šo jich ša puczom t hnadnemu Bohu
 prařchecž?

Luther po hařach a domach powjedacž šlyšchecše: „Je něhdže
 hela, dha je Rom na nju twarjenu.“ „Móžno njeje, šo wušlo
 w Romje taf wostacž, šlamacž šo dyrbi.“ „Ššlónzo je wuštało,
 na tajku hrořnošć šwěčžicž.“

Luther je wschitko, šchtož je na šwojim puczowanju do Roma
 nashonif, do ššlědowazeho šłowa wobšamřnyř: „Wliže t Romej a
 hórřchi řchecžijenjo.“

Wón pak wodacže hřchow a hnadneho Boha jeno pola
 čžłowjekow pytař njeje, ale tež w Božich šlužbach. Te běchu
 wschelake. Wschitke řydom řarskich Božich domow w šw. měšće
 wopytačž, na šławnych woltarjach Božu mišchu čžitačž, huřto
 t špowjedži řhodžicž, psched powostankami zřkwiwých šwjatych
 šo modlicž a je řojchicž, na měřnuch, hdžčž šu martrarjo wotpra-
 wjeni a pschi jich rowach řlecžecž, po Šilatuřowym řchodže šo po
 šolenomaj hory a dele prózowacž, to bě jemu jako šwěrnemu
 šynej řatholřkeje zřkwiwe Boža šlužba a teho dla pišchi-
 škušch n o š c ž a dopjeljenje teje šameje dohry škuřt. Jeno
 pschi řlecženju na šwjatych řchodženřkach jemu myřli pschidže, hacž
 je tež tudy šafšlužba woprowdže taf wulka řaž próža, a pschi tym
 šo na šłowo profety Šabafuka doponni: „Šrawy budže
 we šwojej wěřje žiwny.“ Wón drje hiščeže šwój řhód do-
 řonja, tola bjes dalřchich modlitwow. Ššlaby dwěl bě w nim
 wotučžil, ale wón jeho zřkwiwe šmyřljenje njepohnu. Luther
 wosta, šchtož běřche byř, a móžesche wo řebi prajicž: „Ša
 wschitko wěřjach.“

Jene bě jemu po dokonjanym puczowanju wěřte, mjenuřy,
 šo w Romje hnadneho Boha dostaf a we wutrobje měř namafaf
 njeje. W tutym nastupanju je šo je šwojeho puczowanja bjes
 dohřtka wróčeřil. Na druhiej štronje šu pošdžičho jeho nasho-
 njenja najwjetřchu wařnošć ša njeho měře, dokelž móžesche šo we
 wojowanju s romřkej zřkwiwu na nje powolacž. Tehdy pak wón
 wjazy pošhmurny mnich njebě, ale wjeřel řchecžijan, kiž wěři
 a špěwa: „Ša šbóžnošć jow t nam pišchidžadža wot
 Božej lutej hnadny, te škutki pomhacž njemóža,
 w nich nimařch žanej rady: Ša wěřa Šhřřřta ša-

